

07.04.2022

Pormestari

47 §**Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi terveydensuojelulain muuttamisesta**

HEL 2022-003154 T 03 00 00

VN/1245/2021

Päätös

Pormestari antoi sosiaali- ja terveysministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi terveydensuojelulain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi seuraavan lausunnon:

Ympäristöterveydenhuollon lakien yhdenmukaistaminen ja muuttaminen on perusteltua.

Huomiot esityksen taustasta, tavoitteista ja nykytilan kuvauksesta: jaksot 1 – 3

Talousvesiasetuksessa, asumisterveysasetuksessa ja ympäristöministeriön rakennusten vesi- ja viemärlaitteistoja koskevassa asetuksessa annetut veden lämpötilat ja niiden mittaamiseen liittyvät aikamääreet eroavat toisistaan ja niiden yhdenmukaistaminen on tarpeen.

Huomiot esityksen nykytilan kuvauksesta ja vaikutuksista: jaksot 4

Rakennusten vesilaitteistojen riskinarviointiin liittyvät tietokokonaisuudet osiossa esitetään uusina ensisijaisina tiloina, joiden toiminnasta tulisi tehdä terveydensuojelulain 13 §:n mukainen ilmoitus kunnan terveydensuojeluviranomaiselle, sairaaloita ja terveyskeskuksia, joissa on vuodeosasto. Näillä ensisijaisilla tiloilla olisi terveydensuojelulain 13 §:n mukainen ilmoitusvelvollisuus mutta ne eivät kuitenkaan olisi kunnan terveydensuojeluvalvonnan säännöllisen valvonnan piirissä muuten kuin vesilaitteistojen riskinarviointiin liittyen. Näiden tilojen osalta terveydensuojeluviranomaisen tietojen saaminen tiloista ja niiden toiminnasta sekä näissä tapahtuneista muutoksista on varmistettava siten, ettei tietojen hankkiminen kuormita terveydensuojeluvalvontaa.

Esityksen mukaan rakennusten vesilaitteistoja koskevien tietokokonaisuuksien tulisi muodostua Vati-tietojärjestelmän tietokantoihin tallennetuista tiedoista. Tällaista ominaisuutta ei Vati-tietojärjestelmässä vielä ole, joten se edellyttää resurssien turvaamista tietojärjestelmän sovel- luskehitystyöhön. On tärkeää huomioida Vati-tietojärjestelmän kehitystyössä, että tietojen vienti Vatiin automatisoidaan siten, ettei tästä aiheudu aikaa vieviä manuaalisia vaiheita.

07.04.2022

Pormestari

Kuntatalouteen liittyvien vaikutusten osalta on arvioitu, että lisäresurssitarve kuntien terveydensuojeluviranomaisille olisi yhteensä noin 11 henkilötyövuotta. Arvio kunnan terveydensuojeluviranomaisille tulevas- ta lisäresurssitarpeesta vaikuttaa liian pieneltä. Terveydensuojeluviranomaisen velvollisuudet käytännön tasolla eivät täysin ilmene esityk- sestä mutta ehdotuksen lähtökohtana näyttää olevan ajatus tietojen au- tomaattisesta saamisesta valvontakohteilta ja siirrosta Vatiin. Tervey- densuojeluviranomaisen resurssitarvetta arvioitaessa ei ole otettu huomioon käytännön valvonnassa aikaa vieviä vaiheita, kuten tietojen etsimistä ja pyytämistä valvontakohteilta, tietojen manuaalista lisäämis- tä Vati-järjestelmään sekä valvontakohteisiin kohdistuvia hallintopakko- keinoja. Ehdotuksen mukainen vaatimus valvoa ensisijaisten tilojen ris- kinarviointia on uusi tehtävä kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ja tähän tulee varata riittävät resurssit. Lisäksi tulee huomioida tervey- densuojeluviranomaiselle mahdollisesti tulevat tietojen keräämiseen ja toimittamiseen liittyvät velvollisuudet muille viranomaisille.

Esityksessä ei ole otettu huomioon menettelyjä, joihin viranomaisen tu- lee ryhtyä, mikäli riskinarviointiin liittyviä tietoja ei toimiteta viranomai- sille. Myös viranomaisen toiminnan maksullisuus tulee varmistaa.

Taulukossa 2 esitetään ensisijaiset tilat, joiden vesilaitteistoille tulisi tehdä juomavesidirektiivin edellyttämä riskinarviointi. Taulukossa käy- tettävät käsitteet tulee avata ja laatia niin, että ne vastaavat terveyden- suojelulain 13 §:n luetteloa. Käsitteet yleisölle avoin sauna ja tehostettu palveluasuminen tulee avata. Kohdan kylpylä, uimahalli, maauimala tu- lee kattaa kaikki yleisölle avoimet uima-allaskohteet, koska nämä ovat selkeästi riskikohteita. Tällä hetkellä uimahalleina käsitellään niitä koh- teita, joissa on avoimia uintivuoroja. Mikäli sanamuoto tulkitaan sup- peasti, on vaarana, että ensisijaisten kohteiden ulkopuolelle jää esi- merkiksi vanhusten uintipalveluita, joita ei katsota uimahalleiksi.

Uudistuksesta aiheutuu vähäisiä kustannuksia niille yksityisille henki- löille tai yrityksille, joiden omistamaa rakennusta tai sen osaa käytetään ensisijaisena tilana. Mikäli legionella-tutkimuksia vaaditaan, tulee ottaa huomioon, että ne ovat varsin kalliita ja pienille kohteille kustannus ei ole välttämättä vähäinen.

Esityksen mukaan talousveden laatua koskevat valvontatutkimustulok- set siirtyisivät suoraan tutkimuksia tekevästä laboratorioista ympäristö- terveydenhuollon Vati-tietojärjestelmään. Kunnan terveydensuojeluviranomaisen ei tarvitsisi enää siirtää valvontatutkimustuloksia tietojärjes- telmään manuaalisesti. Suurimmassa osassa laboratorioita viedään jo tällä hetkellä tiedot sähköisesti analyysipalveluun, josta ne ovat Vati- järjestelmään haettavissa. Jotta tämä tieto saadaan Vati-järjestelmässä käyttöön, se kuitenkin edellyttää manuaalisia toimia (tapahtuman luo-

07.04.2022

Pormestari

minen ja sen tietojen syöttäminen sekä tuloksen liittäminen tapahtumaan ja tietojen tarkistus). Nämä manuaaliset työvaiheet vievät tällä hetkellä paljon terveydensuojeluvalvonnan henkilöstön työaika.

Terveydensuojelulaki 16 a § määritelmät

Terveydensuojelulain 16 §:n 1 momentin kohdan 1 mukaan tätä lukua ei sovelleta veteen, jota käytetään yksinomaan pyykinpesuun, siivoukseen, saniteettitarkoitukseen taikka muuhun vastaavaan tarkoitukseen, jossa ihmisten altistuminen vedelle on vähäistä. Lisäys on hyvä ja tarpeellinen. On tärkeää määrätä lainsäädännössä näiden vesipisteiden merkitsemisestä esimerkiksi "ei juomakelpoista"-merkinnöin.

Terveydensuojelulaki 17 b § vedentuotantoketjussa käytettävät kemikaalit, materiaalit ja tuotteet

Terveydensuojelulain 17 b §:n mukaan talousvedeksi tarkoitettun veden käsittelyssä käytettävät kemikaalit ja suodatinaineet ja veden otossa, käsittelyssä, varastoinnissa, jakelussa sekä rakennuksen kylmä- ja lämminvesilaitteistossa käytettävät tuotteet eivät saa heikentää veden laatua siten, että 17 §:ssä säädettyjen laatuvaatimusten täyttyminen vaarantuu. Veden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden tulee olla talousveden johtamiseen soveltuvia. Tuotteissa käytetyt materiaalit ja veden käsittelyssä käytettävät kemikaalit ja suodatinaineet eivät saa vaikuttaa haitallisesti veden väriin, hajuun tai makuun, lisätä mikrobien kasvua vedessä eikä niistä saa päästä liukenemaan veteen vieraita aineita suurempina määrinä kuin niiden käyttötarkoituksen mukaan on tarpeellista. Veden kanssa kosketuksissa olevia kemikaaleja, materiaaleja ja tuotteita on paljon ja ne ovat erilaisia, joten soveltuvuuden arvioinnin tulisi olla selkeää eikä liikaa hallinnollista taakkaa aiheuttavaa. Asia tulee ottaa huomioon Valviran ohjeistuksessa.

Terveydensuojelulaki 18 a § Ilmoitusvelvollisuus vedenjakelualueesta

Terveydensuojelulain 18 a §:n mukaan talousvettä toimittavan laitoksen sekä toiminnanharjoittajan, joka ottaa talousvettä omilla laitteilla käytettäväksi osana julkista tai kaupallista toimintaa, on tehtävä kunnan terveydensuojeluviranomaiselle 13 §:ssä tarkoitettu ilmoitus uudesta vedenjakelualueesta ja olemassa olevan vedenjakelualueen muutoksesta. On tarkennettava millaisesta ja minkä suuruisesta muutoksesta tulee tehdä muutosilmoitus. Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla HSY:n vedenjakelualue kasvaa rakentamisen myötä.

Terveydensuojelulaki 19 § Riskiperusteisen lähestymistavan yleiset periaatteet

Terveydensuojelulain 19 §:n mukaan riskiperusteinen lähestymistapa kattaa koko vedentuotantoketjun. Riskinarviointia ei enää hyväksyttäisi

07.04.2022

Pormestari

mutta siihen liittyvät velvoitteet laajenevat, jolloin arviointi vie pidemmän ajan. Riskinarvioinnin hyväksymisen poistoa on vielä harkittava. On otettava huomioon, että riskien hallinta laajenee. Lisäksi on ratkaisu riskien hallinnan valvonnan maksullisuus.

Terveysturvallisuuslaki 19 c § ensisijaisten tilojen vesilaitteistojen riskinhallinta

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 19 c § ns. ensisijaisten tilojen vesilaitteistojen riskinhallinnasta. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että rakennuksen, jota tai jonka osaa käytetään ensisijaisena tilana, omistajan on tehtävä rakennuksen vesilaitteistojen riskinhallintaan liittyvät toimenpiteet. Vati-järjestelmä on tällä hetkellä toiminnanharjoittajapohjainen, eikä Vati-järjestelmässä ole lainkaan omistajatietoja.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi toiminnanharjoittajalle velvollisuus esittää rakennuksen vesilaitteistojen riskinhallintaa koskevat tiedot kunnan terveysturvallisuusviranomaiselle, jos viranomaisen sitä pyytää. Vaatimus saattaa olla toiminnanharjoittajalle haastava tai jopa mahdoton toteuttaa, jos toiminnanharjoittaja ei tätä tietoa saa omistajalta tai omistaja laiminlyö tämän velvollisuuden.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että terveysturvallisuuden ehkäisemiseksi tai poistamiseksi kunnan terveysturvallisuusviranomaisen voisi riskinarvioinnin perusteella kieltää vesilaitteiston käyttämisen tai antaa rakennuksen omistajalle tai toiminnanharjoittajalle määräyksiä riskinhallintatoimenpiteistä tai veden laatua koskevasta tarkkailusta. Ympäristöpalvelut muistuttaa, että toiminnanharjoittajaan kohdistuvien määräysten tulee liittyä häneen toimintaansa ja muutoin mahdolliset määräykset tulee osoittaa kiinteistön omistajalle.

Eesityksen mukaan ensisijaisten tilojen valinnassa on kiinnitetty erityistä huomiota direktiivissä säädetyin legionellabakteerin esiintymisen mahdollisuuteen ja siihen, kuinka alttiita tilojen käyttäjät ovat legionella-infektioiden haitoille. Muiden kuin määriteltujen tilojen osalta kunta voisi päättää, mitä tiloja määritellään ensisijaisiksi. Ympäristöpalvelut esittää, että suuret linjat määritellään valvontakohteiden tasapuolisen kohtelun turvaamiseksi valtakunnallisesti tai alueellisesti liittyen esimerkiksi raakaveden laatuun. Linjaukset yksittäisten kohteiden osalta voidaan jättää kuntien harkintaan.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Postiosoite
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

07.04.2022

Pormestari

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 28.2.2022, fi
- 2 Lausuntopyyntö 28.2.2022, liite, luonnos, fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet**Ote**

Sosiaali- ja terveysministeriö

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää Helsingin kaupungin lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi terveydensuojelulain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Lausuntoa on pyydetty 8.4.2022 mennessä. Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön.

Esityksen pääasiallinen sisältö

Esityksellä pannaan täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2020/2184 ihmisten käyttöön tarkoitetun veden laadusta (juomavesidirektiivi). Direktiivin keskeisenä tavoitteena on talousveden (juomaveden) terveydellisen laadun turvaaminen riskienhallinnan ja laatuvaatimusten keinoin. Riskinarvioinnissa on otettava huomioon koko vedentuotanto- ja -jakelujärjestelmä raakavedestä kuluttajan hanaan asti. Riskienhallinnan lisäksi direktiivissä säädetään uusista seurattavista talousveden laadun kemiallisista muuttujista, hygieenisistä vaatimuksista talousveden kanssa kosketuksissa oleville materiaaleille, vedenkäyttäjille annettavasta tiedosta veden laadusta sekä muista vesihuoltolaitoksen toimintaa kuvaavista tunnusluvuista sekä veden saatavuuden varmistamisesta etenkin heikompiosaisille ja haavoittuville väestöryhmille. Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriön johdolla ohjausryhmässä ja sen alle perustetuissa viidessä alatyöryhmässä.

Juomavesidirektiivin keskeisenä tavoitteena on talousveden (juomaveden) terveydellisen laadun turvaaminen riskienhallinnan ja laatuvaatimusten keinoin. Riskinarvioinnissa on otettava huomioon koko vedentuotanto- ja -jakelujärjestelmä raakavedestä kuluttajan hanaan asti.

07.04.2022

Pormestari

Riskinhallinnan lisäksi direktiivissä säädetään uusista seurattavista talousveden laadun kemiallisista muuttujista, hygieenisistä vaatimuksista talousveden kanssa kosketuksissa oleville materiaaleille, vedenkäyttäjille annettavasta tiedosta veden laadusta sekä muista vesihuoltolaitoksen toimintaa kuvaavista tunnusluvuista sekä veden saatavuuden varmistamisesta etenkin heikompiosaisille ja haavoittuville väestöryhmille.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi terveydensuojelulakia, vesihuoltolakia, ympäristösuojelulakia ja eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettua lakia. Sääntelyn muutostarpeet liittyvät mm. talousveden ja kiinteistöjen vesijärjestelmien riskinhallinnan parantamiseen, veden kanssa kosketuksissa olevien materiaalien hygieniavaatimukseen sekä Lausuntopalvelu.fi 2/14 tiedon saatavuuden parantamiseen kansalaisille talousveden laatuvaatimuksista.

Ehdotuksen tavoitteena on parantaa ihmisten terveyden suojelun tasoa haitallisilta vaikutuksilta, joita saattaa aiheutua talousveden saastumisesta. Esityksellä vahvistettaisiin valvonnan riskiperusteisuutta ja säädettäisiin talousvettä toimittavien laitosten riskinarviointiin perustuvasta käyttötarkkailusta eli omavalvonnasta. Kotitalouden vedenjakelujärjestelmien riskinarvioinnissa otettaisiin erityisesti huomioon riskit, jotka liittyvät talousveden kanssa kosketuksiin joutuviin materiaaleihin ja tuotteisiin.

Esityksellä säädettäisiin terveydensuojelulaissa kunnalle velvollisuus tunnistaa ns. ensisijaisina tiloina käytettävät rakennuksen, joiden omistajien tulisi tehdä vesijärjestelmistään riskinarviointi, jossa on huomioitava erityisesti Legionella-bakteerin esiintyvyys ja lyijyn pitoisuus vedessä. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vesihuoltolain määritelmää ja säädettäisiin vesilaitoksille velvoite julkaista ajantasaiset talousveden laadun seurantatulokset ja laitoksen tehokkuutta kuvaavia tunnuslukuja verkossa. Lisäksi laitoksen olisi tiedotettava asiakkailleen pyytämättä talousveden laadusta, hinnasta ja kulutuksesta. Vesihuoltolaitoksen asiakkaina olevien moniasuntoisten rakennusten omistajille säädettäisiin velvollisuus toimittaa nämä tiedot veden loppukäyttäjille. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023.

Saatu lausunto

Asiasta on saatu kaupunkiympäristön toimialan ympäristöpalveluiden lausunto. Esitys on lausunnon mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Liitteet

Postiosoite
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

07.04.2022

Pormestari

- 1 Lausuntopyyntö 28.2.2022, fi
- 2 Lausuntopyyntö 28.2.2022, liite, luonnos, fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Sosiaali- ja terveysministeriö

07.04.2022

Pormestari

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 47 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

07.04.2022

Pormestari

Juhana Vartiainen
pormestari

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 08.04.2022.

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566